

C.N.v. Gårdens avdelning

L.U.F. N:r Acc. :5331:11,12

Landskap: Småland

Härad: Östbo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Fingal Johansson

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Berättat av: se inne i saml.

Född år i

----- och under denna för kvinnan kritiska period, skulle mannen undvika att utsätta henne för häftiga sinnesrörelser "hann sullä intä reta na så ho bla arrjä" = arg förtretad. Kvinnan skulle försöka leva så lugnt och harmoniskt som möjligt. Hon skulle mycket sysselsätta sig med religiösa saker och ting, läsa bibel och psalmbok och "nådens ordning" (=en från tyskan översatt bok, som fanns i så gott som varje hem i Smålandsbygden under förra århundradet.) Detta hade en god inverkan på fostret ansågs det. Kvinnan skulle undvika att åse då något djur avlivades, att biträda vid slakt var i högsta grad farligt, det barn hon väntade kunde då bli vanskapt, få fula födelsemärken, fallandesjuka (epilepsi) mfl. svåra lyten eller sjukdomar. Om så var att en kvinna varit med och åsett då något djur slaktades, t.ex. rört i blodet (schwettänn) som man tappade av djuret, då hon var o grodess, så skulle hon då hon låg i barnsäng taga vara på något av den blod som utgöts vid barnets födelse. Man samlade upp någon blod i en duk t.ex. en handduk och lät den

C. W. v. Sjöström

L.U.F.   Acc. N:r 5331:12,13.,14

Landskap: Småland   Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo   Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo
Socken: Fryele o. Gällaryd Berättat av: se inne i saml.
Uppteckningsår: 1938   Född år   i

-----

torka in i duken, så gömdes duken väl, och togs fram då man märkte att barnet fick anfall av epilepsi. Man blötte upp duken i varmt vatten så blodet löstets upp, så hölls kvinnans vigselring över barnets mun, man tog duken och kramade ur några droppar blod, som skulle droppa genom vigselringen in i barnets mun. Sådana blodiga dukar har funnits till ett gott stycke in på 1900-talet i smålandsnygden. Det var dåligt beställt med sjukvården under förra århundradet. Mången stackars barnaföderska fick under hela sitt återstående liv bära på en bräcklig och svag kroppshyddad till följd av olämplig behandling under och efter förlossningen. Några vid barnbördshus utbildade barnmorskor funnos ej, och läkarna voro också få. Det dröjde ända till slutet på 1880-talet innan man i Fryele socken hade någon barnmorska. Barndop skedde mestadels i kyrkan. Man väntade eller dröjde ej länge med att döpa barnen. De odöpta barnen trodde man att onda makter lättare kunde "rå på" än de döpta, de odöpta voro hedningar och ännu i den ondes våld och man fick ständigt vaka över det att ej troll eller annat otygsom höllo till i

C.N. v. Gomo arda

L.U.F. Acc. N:r 5331:14, 15

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år i

-----

berg och skogar, bytte sig till det mot en trollunge.

Som verksamt medel mot sådant brukade man lägga litet krut på dörrtrösklarna och antända det. Flinta och stål lades i barnets vagg. Den kvinna som blev ombetrodd att bära fram barnet till dopet (hålla bwän) kallades 'gomo'. Man valde ut en kvinna känd som hederlig, gudfruktig ja så "felfri" som möjligt skulle den kvinna vara som fick den äran att vara 'gomo' (=gudmoder). Dopklädnaden som barnet skulle ha brukade gomoäna sjelva bekosta och föra med sig, i denna brukade man sy in en päng (=mynt) detta för att man trodde det skulle vara turligt barnet kom att få gott om pengar under hela sitt liv om man så gjorde. Vidare skulle föräldrarna icke i förväg för någon omtala vad barnet skulle heta, om de talade om detta blev barnet en blarra (=pratade mycket) om det var ett flickebarn, var det en gosse så kunde det bli en blarrä. Strax innan gomorann begav sig iväg till kyrkan med barnet fick hon veta vad namn barnet skulle ha. Då ett gossebarn skulle döpas skulle man försöka att få en flicka = ogift kvinna att vara gomo. Man trodde att detta hade den verkan att gossen då den blivit giftasvuxen fick "tur med flickor" = blev om-

C. M. v. Spönsavsk.

L.U.F. Acc. N:r 5331:16, 17

Landskap: Småland   Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo   Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo
Socken: Gryele o. Gällaryd   Berättat av: se inne i saml.
Uppteckningsår: 1938   Född år   i

-----

tyckt av kvinnor och bra gift. Vidare skulle vid en gosses dop de kvinnliga faddrarna vara minst en mer än de manliga. Vid en flickas dop skulle det vara minst en fadder mer, än de kvinnliga. Om man kunde komma åt att taga med sig hem något av dopvattnet så var det nyttigt till mångahanda, detta gick ju inte gärna för sig om barndopet förrättades i kyrkan eller i prestgården, och detta torde i många fall hava varit orsaken till att barndop stundom förrättades i hemmen. Man brukade dopvattnet för vidskepliga ändamål, d.v.s. man trodde det hade en helande och undergörande verkan. Den som åtog sig att bära barn till dop eller stå fadder hade ju skyldigheter att tillse att barnen blevo uppfostrade i tukt och Herrens förmaning. Denna bestämmelse var det väl inga som kunde uppfylla, men 'gomorann' gladde sig säkerligen, då det barn hon burit fram till dopet artade sig väl. Jag har flera gånger stått på kyrkbacken utanför Fryele kyrka och hört gamla gummor säga, då någon rask yngling eller jänta gått förbi: "Dänn du, dänn haä ja hullätt (= burit till dopet) va hann (eller) hon, ha blett grannä å rasskä". Vid konfirmationen är det vanligt at gomoran, några dagar förut

C. M. Sjöström

L.U.F.   Acc. N:r 5331:18

Landskap: Småland   Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo   Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo
Socken: Fryele o. Gällaryd   Berättat av: se inne i saml.
Uppteckningsår: 1938   Född år   i

-----
köper en bibel eller en psalmbok, och går till presten med och ber
honom skriva in namnet på det barn som hon har burit till dopet, "si
ja hä hullätt honumm" (eller henne) . Då konfirmationsförhöret
avslutats överlemnar presten böckerna till barnen. Då sedan barnen
går ut ur kyrkan och få se sina gomorä som kanske äro gamla vissna
gummor stå utanför kyrkdörren så gå de till dem och bocka eller niga
och tacka för de gåvor de fått, och då tycka gomoräna att de fått
rik valuta för sina utlägg som de haft för inköpen av böckerna.

Legitimerade läkare (doktorer) hyste man misstro emot. Om någon
blev sjuk så besökte man hellre kvacksalvare eller -----

C.M.v. Sydons arkiv

L.U.F. Acc. N:r 5331:22,23

Landskap: Småland	Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo	Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo.
Socken: Fryele o. Gällaryd	Berättat av: se inne i saml.
Uppteckningsår: 1938	Född år i

F.J.E.Eneström omtalar i "Finnvedboarnas seder och liv", att Lisa genom någon ögonsjukdom förlorat sina ögon, men äldre personer som kände henne närmare påstodo att "den lajjä" (=den onde) hadde tagit Lisas ögon som ersättning för någon tjänst han gort henne. Enl. ovannämnde Isaksson gick Lisa och hennes broder tillväga på följande sätt då de skulle söka utforska kommande ting, i detta fall huruvida de båda unga kommo att "få varandra". De hade ett grynasåll (=liten handsikt) och på botten av denna lågo en del nystan av lika storlekar, men av olika färger. Kanske det var s.k. trollnystan. Mellan nystanen var något mellanrum, så de kunde något litet rulla då man svängde sikten. De togo en "sisare" = en liten sax, fattade tag i varsin av handtagens öglor och öppnade saxen så, att saxen dess handtag och blad bildade ett kors (bild) så lade de detta på nystanen i sikten, fattade båda tag i sikten och svängde (=sälkade) den varsamt.

Lisas broder som hade sin synförmåga i behåll gav noga akt på hur saxen förhöll sig under sållningen. Var det så att saxens blad närmade sig varandra (=saxen klippte ihop) så sade han "åhjo di ty se nokk ihop". (han menade de unga) om saxens blad deremot än mera

C. Mr. Ljörns arka.

L.U.F.   Acc. N:r 5331:24,25

Landskap: Småland   Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo   Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo
Socken: Fryele o. Gällaryd   Berättat av: se inne i saml.
Uppteckningsår: 1938   Född år   i

-----
skiljde sig från varandra, sade han "enn sa få si att dä bleä inget å ätt, da draä se ifrå varannra".

Då någon som var sjuk, och ej blev bättre av de kurer man använde, utan man förstod att den kom att snart dö, brukade man hämta prästen i församlingen, för att han skulle "skreffta" den sjuke och giva honom nattvarden (nattvaänn). Detta kallades med ett gemensamt namn att "berätta".

Som de äldre eller vuxna behövdes hemmavid för att tillse den sjuke o.s.v. hände det ofta att man sände iväg ett barn med bud till prästen. Som det var skralt beställt med skrivkunnigheten så läde man barnet noga att det skulle säga så här: "Di ba hemma att passtoänn (eller tjörrkäharränn) sullä va bra å komma te våätt (=vårt hem) å berätta vää (=vår) gamla. Det berättas att man en gång sändt i väg en liten pojke, sedan man lärt honom ovannämnda läxa, till prästen. Pojken läste oupphörligt för sig sjelv, för att han ej skulle glömma bort vad man lärt honom säga, men så gick han förbi en gård der man vid en grind (le) satt upp en ful och grov (lajjä) grindstolpe (lestollpä) och när pojken fick se den sade han

C. M. v. Sjöåkra

L.U.F. Acc. N:r 5331:25,26

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år m i

"dä va enn klublädunns". När pojken kom till prestgården och framförde sitt ärende till presten skedde det med följande: "Di ba hemma att pastoänn sullä va bra å komma hem te våätt å klubbädunsa våä gamla".

Då någon låg i döds kamp skulle det vara tyst och stilla i rummet man stannade klockan, samtalade med låg röst vanligen, men det kunde också hända att man inte kunde kåta bli, tills den sjuke dött, förrän man talade om huru man ämnade styra och ställa vid begravningen. Det berättas om att då man vid ett dödsläger talade om huru många kannor brännvin man skulle anskaffa till begravningskalaset att den döende utbrast: "Ja kann väl få en sup mä".

Då döden inträtt och ögonen voro brustna slöt man igen dem väl, samt lade ett par battingar (= tunga tjocka kopparmynt) över ögonlocken. Om den döde hade ögonen eller något öga öppet sade man: att han ville ha någon av sina närmaste med sig. För att den döde skulle hålla munnen slutet stöttades hakan upp med en bibel eller psalmbok. Den döde skulle tvättas väl och tagas på rent och fint linne. Mången stackars fattig torpare eller backstugusittare hade kanske ej under hela sin levnad burit en så fin och ren skjorta som han

C. W. v. Rosenka

L.U.F.

Acc. N:r 5331:27,28

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år i

-----

fick efter sin död. De som voro med och klädde och "tvättade ut" en död fick akta sig för att avråde den dödes anhöriga, att ikläda honom snygga linnen. Det berättas om att de som så gort, sedan på hemvägen i skumrasket blivit antastade av den döde med förebråelser att de ej unnat honom en hel och ren skjorta vid hans död. Likkistan förfärdigades vanligen av bysnickaren. Då man lade den döde i kistan sade man att man kistelade, man höll efteråt en andaktsstund, läste något i bibeln om döden och uppståndelsen, sjöng någon psalm, och så bars kistan med liket ut och ställdes i en för tillfället grävd grav, eller ock ställdes kistan i en badstu smedja e.d. tills begravningen. Man han hade sedan under ett par veckor mycket att bestyra om med att laga till mat m.m. till begravningskalaset. Man skulle skura golven tapetsera väggarna om så behövdes, slakta, brygga baka m.m. Ett begravningskalas i Värnsmoorten var och är så ännu ingen småsak. Alla som voro något släkt med den avlidne måste bjudas att vara med, såvida de ej voro bosatta allt för långt ifrån.

De skulle bjudas i god tid så att de hunno med att ställa iordning bra med "förning" eller "massäkk" vilken bestod i ostkakor sötostar

C. M. Sjöström arkiv

L.U.F.   Acc. N:r 5331:29,30

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år   i

-----

m.m. ungefär lika som vid bröllop. Denna sed med förning fortfar ännu i bygden. I somras (år 1937) hade man vid ett begravningskalas i Loftås Fryele s:n ända till 13 ostkakor på bordet, ännu flera funnos i köket. Utanför dörren vid begravningsgården sätter man upp granbuskar omkr. $1\frac{1}{2}$ meter höga mellan dessa buskar lägger man ut ett kors av grankvistar samt även en "bård" av grankvistar rundt om detta kors. Man fortsätter sedan med att sätta upp en lång allé med buskar utåt vägen där man ämnar bära kistan. På begravningsdagens morgon brytas topparna på buskarna i den riktning som liktåget skall gå. Vid begravingar ställer man upp buskar av endast omkr 1 meter långa och låter topparna vara obrutna. Det är dock inte bara vid den gården där någon är död som man "tallar" eller "klär för den döde, ofta får man ute i skogen der inga stugor syns se ett risat och krankantat stycke, där en liten gångstig viker av till en liten koja inne i skogsdunklet, samt naturligtvis vid varje gård der liktåget kom att passera förbi. En god stund innan man begav sig iväg till kyrkan (tjörnkann) bar man fram liket och ställde kistan på ett par pallar vanligen svartmålade (likpallana). Begravningsgästerna

C. W. Lydman's collection.

L.U.F.

Acc. N:r 5331:31,32

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo.

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år i

-----

och den avlidnes anhöriga, släkt och vänner samlades kring kistan, Veakasstaprästänn skulle "läsa" och "schonga ut" den avlidne. Vem som helst dugde (duwdä) ej till veakasstaprest. Han skulle vara känd för att vara redlig i handel och vandel, av Kristligt sinnelag hava sångformåga (kunna schonga bra) läsa och även kunna hålla ett litet tal. Man sjöng en psalm, så läste veakasstaprästen något ur bibeln om döden och uppståndelsen, höll sedan ett tal vari han erinrade de närvarande om livets förgänglighet dödens visshet men också om hoppet att en gång få möta den avlidne i en annan bättre och skönare värld. Under tiden som det läses och sjunges har man kistlocket (tjisstälökätt) avlyftat så att de som vilja kunna se den döde. (Detta senare dock numera mestadels bortlagt). Så skruvas locket om man haft det av, på, och åtta man fyra på vardera sidan bär sedan, under det man sjunger en psalm (vanl. Sv.Ps.N=490) kistan ett stycke bortåt vägen der häst (hästar) och vagn vänta och man ställer upp kistan på vagnen. Man tillhandahåller och utlånar från kyrkorna linor klädda med svart tyg. Förr hade man omkr. 25 cm. breda band av linväv med fransar i ändarna, dessa band kallades "hangklä"

Mr. Sjöström

L.U.F.   Acc. N:r 5331:32,33

Landskap: Småland	Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo	Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo
Socken: Fryele o. Gällaryd	Berättat av: se inne i saml.
Uppteckningsår: 1938	Född år i

-----

de voro ofärgade d.v.s. vita som lakansväv. I Fryele s:n finnes en stor skog kallad Svanahylte, den är belägen i socknens östra del. Folket som bodde i stugorna, i eller söder och öster om denna skog fingo fordom på grund av bristfälliga vägar bära de döda genom skogen till Fryele kyrka, då de skulle begravas. De gamla berätta om huru arbetsamt detta var. Såväl män som kvinnor fingos då och då avlösa (bytass ve) med att bära, Beata Kristoffersson i Borkvarn, Fryele, död 1893 vid 83 års ålder, har berättat hurusom både män och kvinnor fingo taga av sig kläder såsom rockar, koftor, sjalar m.m. och bära så svetten dröp av dem. De som bodde nära vägar farbara med åkdon kommo alltid körande med lik och begravningsgäster samt två förridare i spetsen för tåget som man kallade likstatänn. Dessa förridare voro militärer klädda i full uniform. I Fryele valde man järna till förridare grenadierer. (grannajarä) Deras uniform var vackrare (grannarä) än soldaternas (Knekkttannass) vid Jönköp. regemente. Hemmansägarna August Johansson i Bygget Fryele s:n född 1849 död 1937 samt Frans Fredriksson i Råhult Fryele s:n född 1859 död den 9 mars 1938 har för mig berättat att sista gången som det förekommit att man haft förridare för liktåg i Fryele var då Fred-

C. J. v. Lydonsvada

L.U.F.

Acc. N:r 5331:34,35

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år i

-----

rikssons fader begravdes den 1 sept. 1864. Grenadiererna Rask och Larm redo, klädda i full paraduniform, på två svarta hästar före likstaten. Då de kommo till Bergsgårds lid (en backe belägen omkr. 500 m. från Fryele kyrka, redo de i sporrsträck från likstaten ned till kyrkan samt kontrollerade (tittadä ättä) om deras klockor voro alldeles lika med kyrkans väggur, redo så likstaten till mötes vände sina hästar och redo i sakta skritt före likstaten fram till kyrkogårdsporten. Kistan lyftades av vagnen samt ställdes på ett par svartmålade pallar (likpallarna) männen körde bort med sina hästar och åkdon till kyrkstallarna och satte in hästarna der. Vid begravingar vintertid, och om man hunnit fram till kyrkan i god tid, så gingo begravningsfolket in i sockenstugan för att få en "nypa varrmä, kvinnorna i frunntimmersstovann och männen i karastovann. Jordfästningen försiggick alltid ute vid graven sedan likkistan nedsänkts i graven. Endast vid herrskapsbegravingar t.ex. om någon på Näsbyholms gods avlidigt och skulle begravas. Det betydde emellertid ingenting om man var ute eller inne i kyrkan. Kyrkan var ej uppvärmdvärmeapparater anskaffades ej förrän på 1900-talet och före dess

C. W. v. Lydros arkiv

L.U.F. Acc. N:r 5331:36,37

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år i

-----

var Fryele kyrka kall som en källare både sommar och vinter. Det hölls ej några långa vackra tal eller förekom någon kransnedläggning ett apr enkla kransar av lingon,- (krösäna) mjölon-, (mjölbara)- ris , med några pappersblommor uti var hela "blomsterprakten". Vad talen beträffar fick det vara nog med vad presten sade, men det kunde hända att en sörjande enka tog en näve mull och kastade ned på kistlocket med orden: Tack far, för du vatt snällä, eller en sörjande enkling som tog en spade och öste ett par skovlar mull på sin avlidna makas kista tog av sig hatten och under rörelse uttalade ett tack till den avlidna för vad hon varit för honom och barnen. Däremot var det fordom vanligt att presten skulle från predikstolen hålla tal till den dödes ära, och framhålla hans i livstiden goda gärningar och egenskaper. Detta kallades likstol. Men det gorde presterna ej utan ersättning. Ovannämnde Aug. Johansson har berättat att det på 1850-60-talen ej var ovanligt att prästen "tok dänn likässta (= bästa) koa (=kon) som en bonde hade som ersättning (i likstol) då bonden, hans hustru eller något barn avlidigt. Vid en begravning skulle det alltid givas något till kyrkan och de fattiga. Att man giver till kyrkan förekommer ännu i Fryele med till de fattiga har slopats.

C.W. Johanssons arkiv

L.U.F.

Acc. N:r 5331:38,39

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år i

Hur mycket som givits läses av presten från predikstolen upp efter högmässans slut och kallas testamentet testamentspengar, och då foket går ut ur kyrkan ringes med kyrkklockorna, testamentsringning. Så reser man hem från kyrkan, och man kör så bra hästarna orka springa begravningsmiddagen hägrar. Man hade förr den idéen att det skulle krusas och trugas innan man gick till bords. Ingen ville sitta främst det var rent av till att skämma ut sig, bära sig illa åt hade man för sig. Därför fick "värden" vilket i detta fall icke var husbonden på gården utan en man som var ombedd att för dagen sköta om "värdskapet, bjuda folket till bords, läsa till och från maten = hålla bordsbön, tillse att var och en gäst höll till godo med mat och dryck biträda fruntimren i köket med ärendens uträttande os.v. Som synes haden värd många förpliktelser att utföra, men en gammal torpare under Näsbyholms gods som under sin krafts dagar ofta hedrades med uppdraget att vara värd vid begravningskalas brukade säga att "framhävandet" av gästerna till bordet var det allra svåraste och mest ansträngande. Somliga av gästerna kunde då de förstodo att tiden för "bordssättning" närmade sig, gå och gömma sig, så att värden

C. W. Lydons ante.

L.U.F.   Acc. N: 5331:39,40

Landskap: Småland   Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo   Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo
Socken: Fryele o. Gällaryd   Berättat av: se inne i saml.
Uppteckningsår: 1938   Född år   i

-----
fick gå länge och leta (=söka) efter dem tills han kanske fann att de krupit under golvet vid en lada eller loge. Men då blev det att fatta tag i benen (skangkäna) och draga fram de krusäsamma och motsträviga, borsta damm och agnar av den och föra dem fram till bordet. Numera förekommer ej något sådant. Den avlidnes närmaste anhöriga äro självskrivet de förnämsta och skola sitta främst vid bordet. Man är heller inte krusesam eller blyg nu som förr, den som blir bjuden håller till godo utan krus eller invändningar. Då man satt sig till bords påbjöd värden genom handklappning lystnad, så läste han för maten och så började begravningsmiddagen att ätas och därmed kunde man hålla på med i flera timmar. När man ändtligen slutat läste värden från maten och så sjöngs psalmversen "Hur tomt är allt vad världen har". Så ropades i korus: "Tack för maten" och man gick övermätt och belåten från bordet.

Man hade inköpt flera dussin rökipor av vit lera, samt flera paket kardus (=röktobak). Gubbarna slog sig återigen ner på stolar och bänkar, stoppade och tände piporna och det röktes och bolmades väldeligen allt under det man dryftade stutapriser, årsväxt om det var i andtiden, och på vintren skogskörslor och avverkning m.m.

C. W. Johansson arkiv

L.U.F.   Acc. N:r 5331:41,42

Landskap: Småland   Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo   Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo
Socken: Fryele o. Gällaryd   Berättat av: se inne i saml.
Uppteckningsår: 1938   Född år   i

Fruentimren som alltid varit intresserade av sin nästas angelägenheter slog sig sammans och samtalade om vad sig i byarna tilldragit, och deras tungor lupo snabbt och vant. Senare på aftonen bjöds på kaffe med minst 10 sorters småbröd till dopp. Vedkasta-prästen läste något ur bibeln, och gjorde några tillämpningar därom, erinrade om den avlidne, talade några tröstens ord till de sörjande och så skiljdes man åt och gick eller for hem till sitt, såvida man ej hade för långt hem. Dagen efter samlades man igen och ätandet och drickandet kunde på vissa ställen vara i en 3 eller fyra dagar.

Tillägg.

Efter en noggrann efterprovning av mitt minne har jag funnit att jag glömt att anmärka;

1) sid. 16. Efter barnets dop, skulle dess moder kyrkotagas. Förr i tiden fick ej en kvinna vid kyrkotagningen böja knä vid altarrunden i Fryele kyrka, utan hon böjde knä på en pall som klockaren hade satt fram på kyrkogången mitt emellan främre och bortre kors. För detta sitt besvär skulle han ha 25 öre, vilket den kyrkotagna kvinnans man var skyldig betala.

C. v. Johansson

L.U.F.

Acc. N:r 5331:43

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget, Sjöåkra, Värnamo

Socken: Fryele o. Gällaryd

Berättat av: se inne i saml.

Uppteckningsår: 1938

Född år i

-
- 2) sid. 25. Om den döde i livstiden varit en inbiten rökare, fick han med sig en rökpipa i likkistan. Om han varit begiven på starka drycker: en flaska brännvin. Kyrkovaktaren Jonas Rydstedt född 1830 död omkr. 1915 och som ända från tidiga ynglingaår även tjänstgorde som dödgravare brukade berätta att han ibalnd vid gravöppningar på Fryele kyrkogård kunde hitta små flaskor fyllda med brännvin.
- 3) sid 26-2. Förutom släktingar bjödos till begravningen all som bodde inom rotänn (=rote=byalag)
- 4) sid. 28. Sedan liket tagits bort från pallarna slogos dessa omkull. Man skrev eller textade minnestavlor med den dödes initialer födelseår och dödsår, dessa tavlor hängdes upp på väggen i den avlidnes hem.